

บทที่ 2

ลักษณะและการบริหารงานขององค์การ

ประวัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ *

การจัดตั้ง

ในปี พ.ศ. 2502 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล โดยคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการที่จะจัดให้มีมหาวิทยาลัยในภาคใต้ขึ้นตามแผนพัฒนาภาคใต้ ในขั้นต้นคณะกรรมการจัดทำโครงการคิดกันว่า จะจัดเพียงชั้นวิทยาลัยศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (College of Arts and Sciences) แล้วต่อไปจึงจะขยายเป็นมหาวิทยาลัย คณะกรรมการชุดนี้ได้ดำเนินการตามโครงการถึงขั้นสำรวจบริเวณที่จะก่อตั้งมหาวิทยาลัยคือ ที่ทุ่งนเรนทร์ ตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้ก็ต้องหยุดชะงักลง เพราะไม่ได้รับงบประมาณ

ในปี พ.ศ. 2506 มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลจึงได้มีการตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ชุดใหม่ โดยมี พ.อ.ถนอม คอมนันท์ เป็นประธานกรรมการคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ชุดใหม่ได้ดำเนินการตามโครงการที่จะจัดให้มีมหาวิทยาลัยในภาคใต้ต่อไป จนถึงปี พ.ศ. 2508 คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติในหลักการ 2 ข้อใหญ่ คือ

1. ให้มีมหาวิทยาลัยภาคใต้ โดยมีศูนย์กลางที่ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี และให้มีคณะวิศวกรรมศาสตร์ขึ้นก่อน

จะจัดตั้งคณะครุศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ ที่ ต.เขาตุม จ.ยะลา

จะจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ ที่ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา

และจะจัดตั้งคณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี ที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

2. ให้มีงบประมาณในการนี้ในปี 2509 เป็นจำนวนเงิน 30 ล้านบาท

* งานประชาสัมพันธ์ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ประวัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ชุดนี้ ก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการก่อตั้ง มหาวิทยาลัยภาคใต้ขึ้นเป็นชุดแรกในปี พ.ศ. 2508 ซึ่งมี นายสุทัศน์ สิริสวอย (รองปลัดกระทรวงมหาดไทยฝ่ายพัฒนา) เป็นประธาน ในขณะที่ดำเนินการก่อสร้างอาคารมหาวิทยาลัย ที่ ต.รูสะมิแล จ.ปัตตานี นั้น มหาวิทยาลัยยังไม่มีชื่อเป็นทางการจึงใช้ชื่อว่า "มหาวิทยาลัยภาคใต้" (University of South Thailand) และมีสำนักงานชั่วคราวของมหาวิทยาลัยที่ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ต่อมาคณะกรรมการ ฯ เห็นว่าเพื่อให้สถาบันแห่งนี้เป็นศูนย์รวมในค่านิยมใจของประชาชนชาวไทย และเพื่อเป็นศิริมงคลแก่มหาวิทยาลัย ควรให้นำความถวายบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงพระราชทานชื่อให้แก่มหาวิทยาลัย ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อว่า "มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" ตามพระนามเดิมของ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก

และในปีนี้เองมหาวิทยาลัยก็ได้รับนักศึกษาในคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นแรกของมหาวิทยาลัย ในปีเดียวกันนี้ คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ก็ได้บริจาคที่ดินจำนวน 690 ไร่ ที่ ต.คอหงษ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ให้แก่มหาวิทยาลัย เพื่อดำเนินการก่อสร้างมหาวิทยาลัยต่อไป

ในปี พ.ศ. 2511 มีพระบรมราชโองการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในปี พ.ศ. 2512 คณะกรรมการดำเนินการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเห็นว่า สถานที่ที่คุณหญิงหลงบริจาค มีความเหมาะสมในหลาย ๆ ด้านเหมาะที่จะตั้งเป็นศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการ ฯ จึงได้เปลี่ยนแปลงแผนการจัดตั้งคณะต่าง ๆ เสียใหม่ โดยให้จัดตั้งศูนย์ของมหาวิทยาลัยออกเป็น 2 ศูนย์ คือ

1. ศูนย์ปัตตานี

ตั้งอยู่ที่ ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี จะจัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อผลิตครูระดับปริญญาทั้งทางค่านอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

2. ศูนย์สงขลา

ตั้งอยู่ที่ ต.คอหงษ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ซึ่งจะใช้เป็นศูนย์ของคณะ

ทางสายวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่

จากนั้นเป็นต้นมา มหาวิทยาลัยก็ดำเนินงานมาด้วยความเจริญก้าวหน้า และได้เปิดคณะวิชาต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันมี 9 คณะ ซึ่งพอจะสรุปได้ตามลำดับการจัดตั้งคณะ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2510	-	รับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์
2511	-	รับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
2512	-	รับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์
2516	-	รับนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์
2518	-	รับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2519	-	รับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ
2520	-	รับนักศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติและ
2520	-	(ปลายปี) รับนักศึกษามหาวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต
2522	-	รับนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์
	-	รับนักศึกษามหาวิทยาลัย (สาขาเคมีศึกษา)
2523	-	รับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ (เดิมสังกัดคณะแพทยศาสตร์)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แบ่งสถานศึกษาออกเป็น 2 วิทยาเขต คือ

1. วิทยาเขตปัตตานี

เป็นที่ตั้งของคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โครงการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมภาคพิเศษ และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. วิทยาเขตหาดใหญ่

เป็นที่ตั้งของคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะทรัพยากรธรรมชาติและ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัย และคณะพยาบาลศาสตร์

อักษรย่อหรือชื่อย่อของมหาวิทยาลัย

อักษรย่อของมหาวิทยาลัย คือ "ม.อ." เป็นอักษรย่อจากพระนามเดิม สมเด็จพระบิดา

เจ้าฟ้า "มหิตลลอคอุลยเดช"

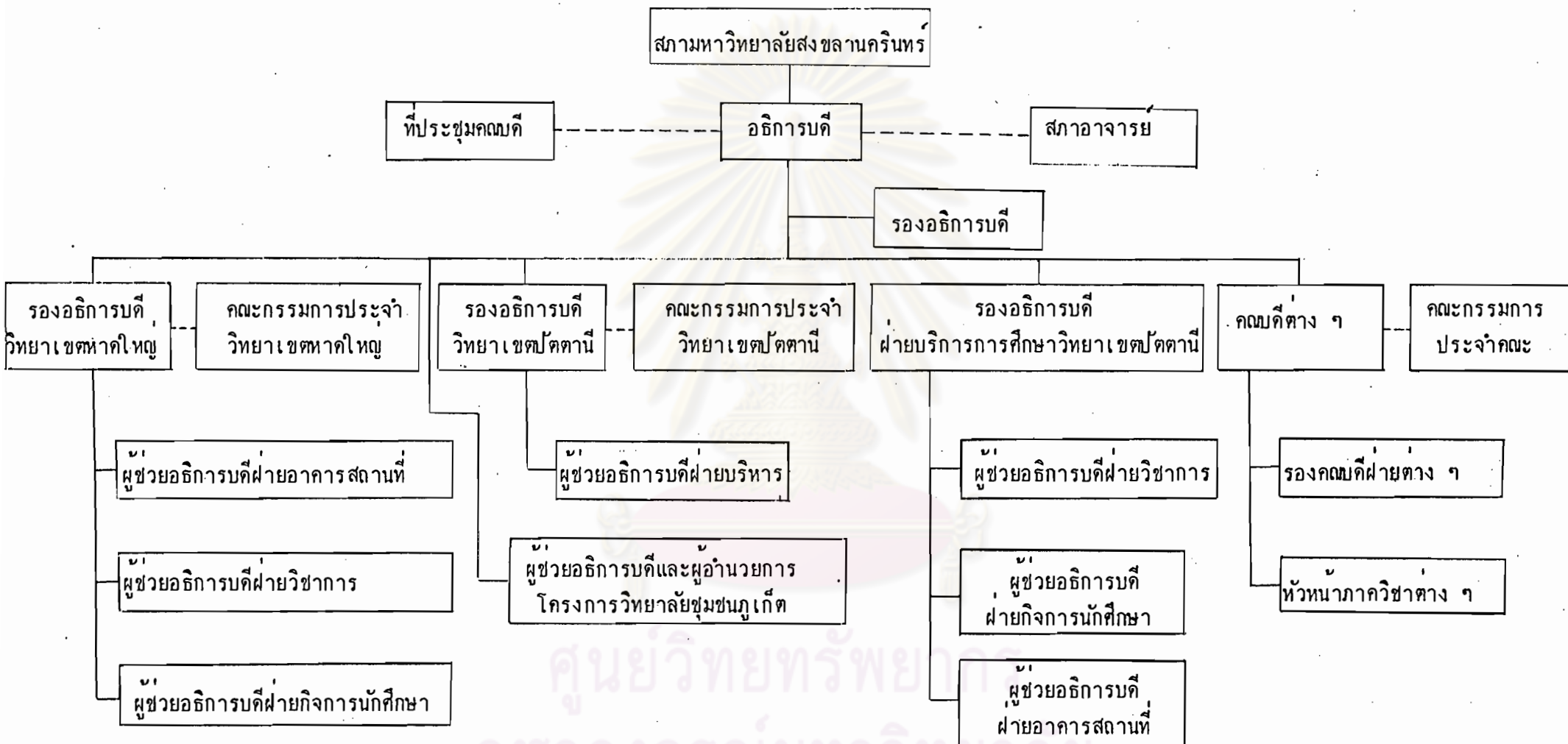
การบริหารงานและการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การบริหารงานของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การบริหารงานของมหาวิทยาลัย มีสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นองค์กรสูงสุดใน การบริหารงานของมหาวิทยาลัย มีอำนาจและหน้าที่ในการวางนโยบายการดำเนินงานของ มหาวิทยาลัย วางระเบียบและออกข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนมีหน้าที่ควบคุม ดูแลกิจการทั่วไปของ มหาวิทยาลัยด้วย

สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประกอบด้วยนายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งทรงพระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้ง กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยและ กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งจากบุคคล ภายนอกมหาวิทยาลัย มีจำนวนไม่น้อยกว่า 11 คน แต่ไม่เกิน 15 คน นอกจากนี้ยังมีกรรมการ สภามหาวิทยาลัย ซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำของแต่ละวิทยาเขต วิทยาเขตละไม่เกิน 2 คน ให้สภามหาวิทยาลัยเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย และแต่งตั้ง รองอธิการบดีคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย นายกสภามหาวิทยาลัย และ กรรมการสภามหาวิทยาลัยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี และเพื่อให้การบริหารงานดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการแบ่งการบริหารออกเป็นส่วนย่อยต่าง ๆ ดังที่แสดงในแผนภูมิที่ 1 หน้า 16

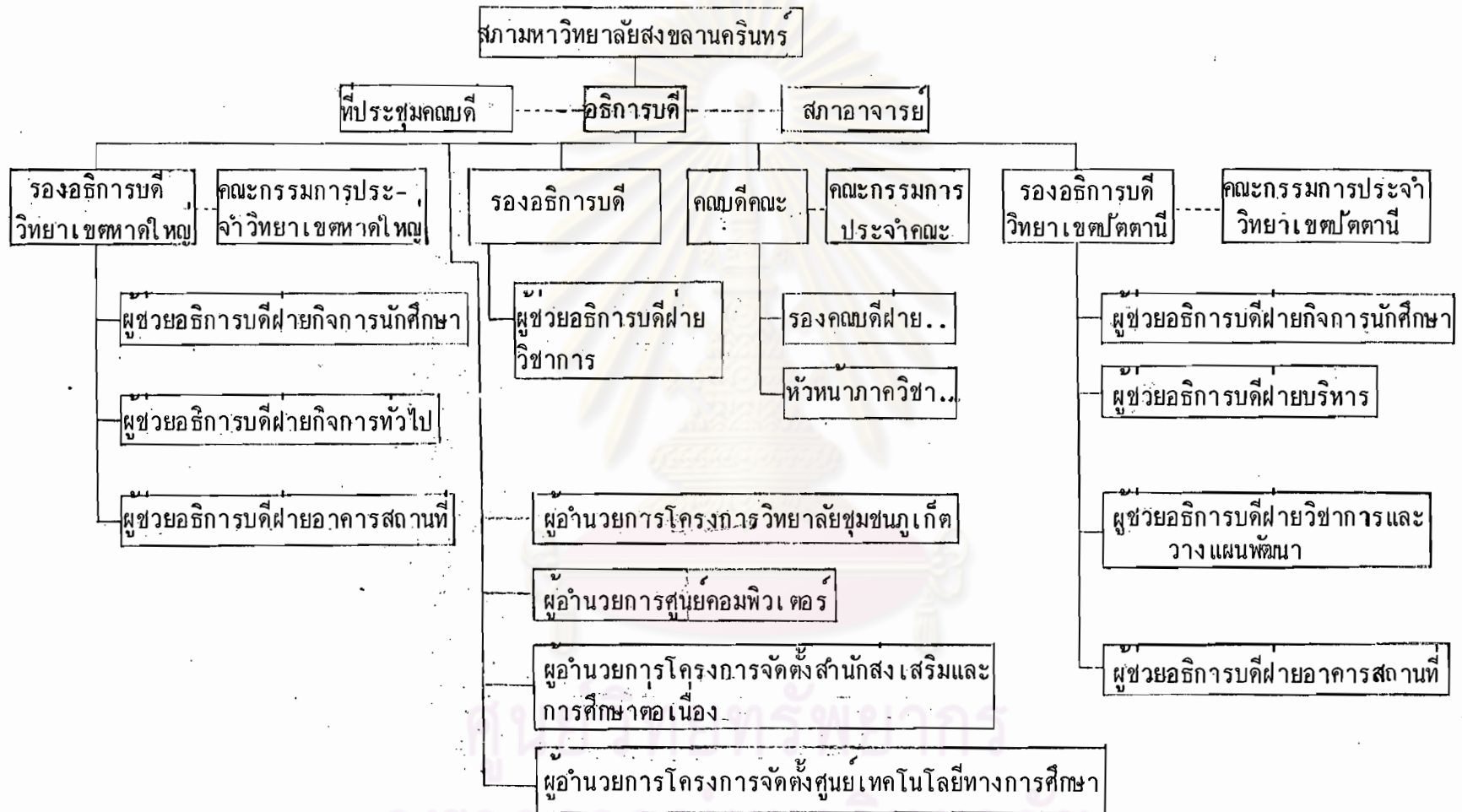
การแบ่งการบริหารออกเป็นส่วนย่อยได้มีการเปลี่ยนแปลงในบางส่วน ในปี พ.ศ.2526 ดังปรากฏตามแผนภูมิที่ 2 หน้า 17

ที่มา : กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายงานประจำปี 2525

* แผนภูมินี้ใช้ในปี พ.ศ. 2525

ที่มา : กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* แผนภูมินี้ใช้ในปี พ.ศ. 2526

การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัจจุบันการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้แบ่งออกเป็น สำนักงาน อธิการบดี คณะหรือหน่วยงานเทียบเท่าคณะ และภาควิชา

1. สำนักงานอธิการบดี เป็นสำนักงานบริหารงานราชการทั่วไปของมหาวิทยาลัย โดยมีอธิการบดีเป็นผู้ช่วยบังคับบัญชา รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีเป็นผู้ช่วยรับผิดชอบงาน ในกองและแผนกต่าง ๆ

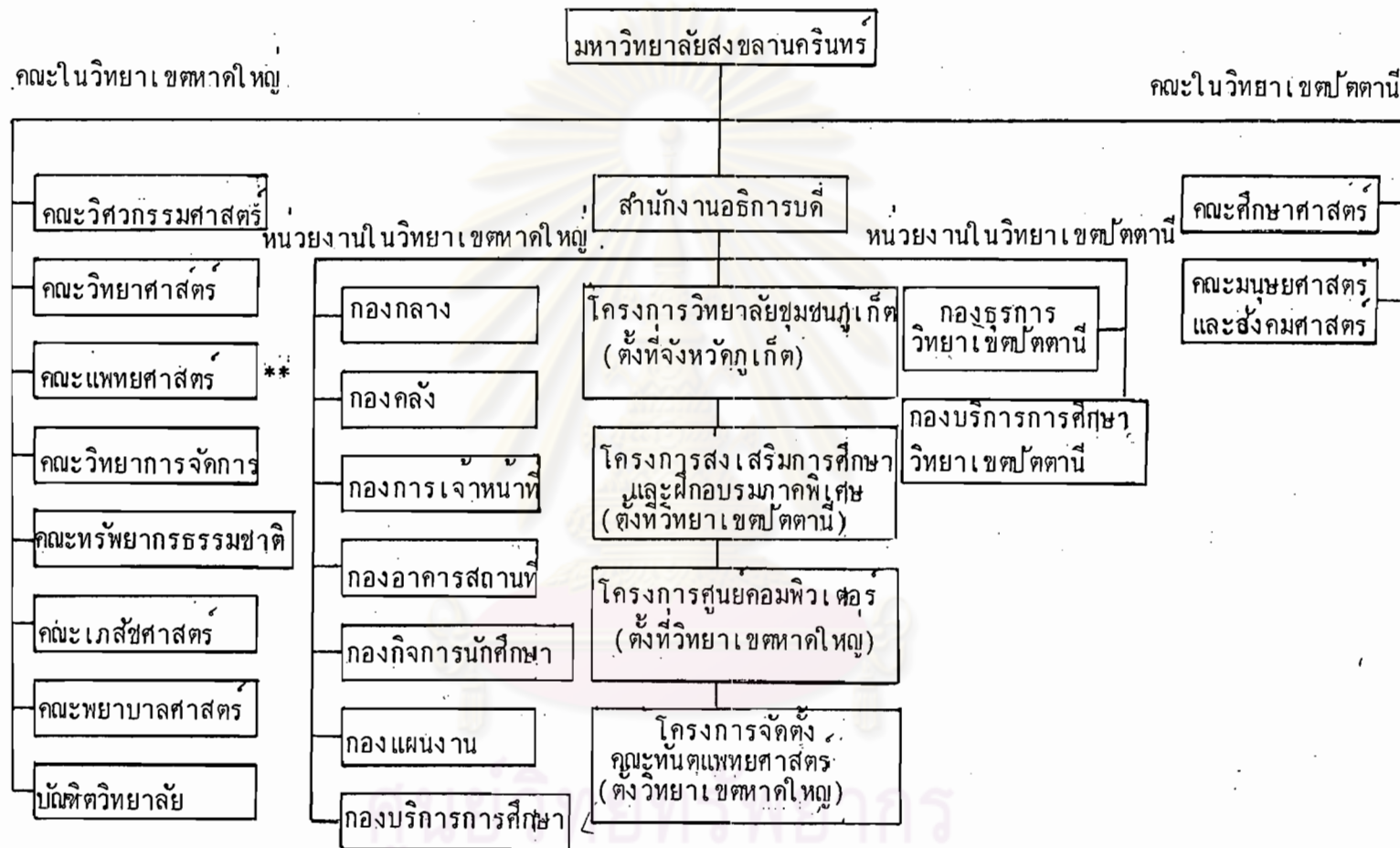
2. คณะต่าง ๆ มีหน้าที่บริหารงานทางวิชาการ และเปิดสอนตามหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะ การบริหารงานอยู่ในความรับผิดชอบของคณบดี รองคณบดีหรือผู้ช่วยคณบดี ฝ่ายต่าง ๆ และยังแบ่งส่วนราชการย่อยออกเป็น สำนักงานเลขานุการคณะ และภาควิชา

3. หน่วยงานเทียบเท่าคณะ หมายถึง บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งมีฐานะเป็นคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นหน่วยกลางดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่งเสริม การค้นคว้า การวิจัย ควบคุมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ การบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย งานด้าน วิชาการให้มีคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะเป็นผู้ดำเนินงาน

การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แสดงในแผนภูมิที่ 3 หน้า 19 ในปี พ.ศ. 2526 มีส่วนราชการบางส่วนเพิ่มขึ้น ดังปรากฏตามแผนภูมิที่ 4 หน้า 20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงการแบ่งส่วนราชการ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*

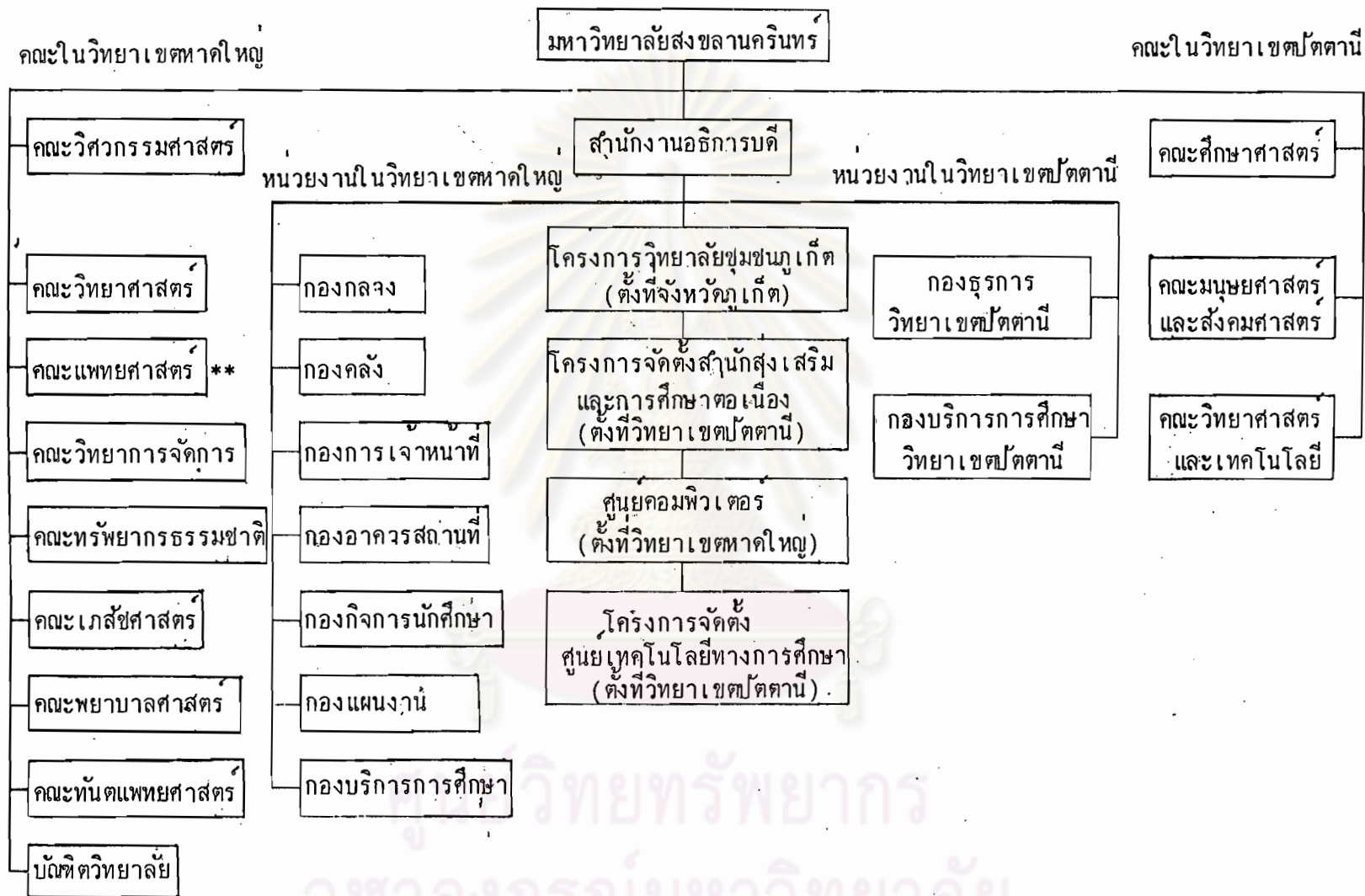

ที่มา : กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายงานประจำปี 2525

* แผนภูมินี้ใช้ในปี พ.ศ. 2525

** ไม่รวมโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่มา : กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายงานประจำปี 2526

* แผนภูมินี้ใช้ในปี พ.ศ. 2526

** ไม่รวมโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การรับเข้าศึกษาและระบบการศึกษา

การเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

การรับนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
คัดเลือก 3 ประเภท คือ

1. สอบคัดเลือกผ่านคณะกรรมการสอบคัดเลือกนิสิตนักศึกษา ตามระเบียบการสอบ
คัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษา ของคณะกรรมการสอบคัดเลือก ของ
ทบวงมหาวิทยาลัย

2. สอบคัดเลือกโดยวิธีรับตรง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีนโยบายที่จะส่งเสริม
การศึกษาของเยาวชนภาคใต้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล และเพื่อที่
จะให้มหาวิทยาลัยเป็นสมบัติของประเทศและประชาชนภาคใต้ อย่างแท้จริงจึงให้มีการสอบคัดเลือก
โดยวิธีรับตรง ผู้มีสิทธิ์สมัครสอบจะต้อง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้ อยู่ในชั้น
ม.6 (เดิม มศ.5) ในโรงเรียนสามัญ โดยจะรับนักศึกษาประมาณ จำนวนร้อยละ 50 ของ
จำนวนนักศึกษาที่รับทั้งหมดในทุกคณะ และประเภทวิชา กำหนดสอบคัดเลือกประมาณปลายเดือน
มกราคมต่อเดือน กุมภาพันธ์ ที่สนามสอบ ทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้ ตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนด

3. สอบคัดเลือกนักศึกษาภาคปกติหลักสูตร 2 ปี มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้
คณะศึกษาศาสตร์ ผลิตครูและนักวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเปิดรับสมัครสอบคัดเลือก
นักศึกษาภาคปกติเพื่อเข้าศึกษาในฐานะชั้นปีที่ 3 และ 4 ในสาขาวิชาเอกการศึกษาชนบท การ
บริหารการศึกษา การประถมศึกษา คหกรรมศาสตร์ พลศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป
และคณิตศาสตร์ ใช้เวลาศึกษาประมาณ 2 ปี ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติ ปกศ.สูง หรือเทียบเท่า

ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ใช้ระบบ หน่วยกิตศึกษา โดยแบ่งการ
ศึกษาในปีหนึ่ง ๆ เป็น 2 ภาคการศึกษา เป็นภาคการศึกษาบังคับ แต่ละภาคการศึกษาจะใช้
เวลาเรียนประมาณ 18 สัปดาห์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังเปิดสอนในภาคฤดูร้อน เป็นภาคการ
ศึกษาที่ไม่บังคับ ใช้เวลาเรียน 6-9 สัปดาห์